

„Anlæg af juletræskulturer“

- anmeldelse af en tysk bog

Af Torben Sommer-Larsen

Denne tyske bog med titlen „Anbau von Weihnachtsbäumen“ består af en række artikler fra forskellige forfattere med relation til bogens titel.

Først og fremmest må man erindre, at bogen er anden udvidede og reviderede udgave, som synes at basere sig på vidensniveauet tilbage i 1993.

Uden at have kendskab til de enkelte forfatters faglige viden, fremgår det af deres titler, at vi her har at gøre med toppen af tysk ekspertise.

Antallet af tekniske udredninger, også om praktiske ting, er meget stort. Men en ting, som er sprunget anmelderen i øjnene, er manglen på anvisning af tidspunkter for de enkelte tiltags gennemførelse. Det er ikke mindst fra landbruget erkendt, hvor vigtigt det er netop at ramme det rigtige indsats-tidspunkt.

Den tyske grundighed, med mange udviklede anvisninger, præger som ventet bogen. Hvis en potentiel producent skulle overveje alle anvisninger, ville de fleste sikkert give op. En af anvisningerne er iøvrigt - ikke overraskende - at de sikre provenienser i nordmannsgran er Ambrolauri, Borchomi etc.

Indviklede regler

Man kan få fornemmelsen af et væsentligt bidrag til begrænsning af den tyske produktion af juletræer ved at læse om, hvilke regler der findes for nyanlæg af juletræskulturer i Tyskland; regler som vi slet ikke kender til i Danmark.

Der redegøres for den udviklede tyske lovgivning, som ikke har speciel interesse for danskere, måske bortset fra at kunne vise de tyske producenter en smule medfølelse med deres vanskelige vilkår. Der findes sågar krav til randbepantning for juletræskulturer.

Ikke overraskende tages der næsten udelukkende udgangspunkt i viden om og erfaring med dyrkning af blågran.

Det er ikke muligt at afgøre om der er aspekter i bogen, som ikke er behandlet i den danske faglitteratur. Men man har ikke indtrykket af, at tyskerne gør noget, som vi står helt uforstående overfor.

Det er ikke overraskende, at tyskerne beregner forberedelsesomkostningerne før tilplantning af et areal, der tidligere har været brugt til juletræer, til at være ca 10 gange større end omkostningerne forud for plantning af et stykke agerjord.

Der har været eksperimenteret med alternative metoder til ukrudtsbekæmpelse i Tyskland, tilsyneladende med samme erfaringer som herhjemme.

Skadevoldere

En af sidste års salgssuccesser til danske juletræsproducenter var „Skadehåndbogen“ ved Karl Peter Lyhr. I „Anbau von Weihnachtsbäume“ findes en meget omfattende gennemgang af skadefaktorer og deres bekæmpelse.

Alle eksempler tager udgangspunkt i blågran (*Picea pungens glauca*). Der forklares om årsager og forholdsregler mod bl.a. udgåede træer, knopper der ikke springer ud, uregelmæssig førstegangsudspring i en kultur, misfarvning af unge skud, forsinket forvedning m.m.

Der anføres en række dyrkningsmæssige forskelle mellem blågran og nordmannsgran hvad angår 1) jordbund, 2) mikroklima, 3) næringsstoffer. Kort sagt - der kan ikke være mange ligheder.

En omfattende gennemgang af svampeskader beskriver 7 typer. Hovedparten af disse svampe har ikke voldt os problemer endnu, men det er selvfølgelig vanskeligt at spå om fremtiden. Det må understreges, at de relativt store klimaforskelle mellem Tyskland og Danmark medfører andre skadevoldere i Tyskland, og de tyske erfaringer kan ikke umiddelbart overføres.

Mange henvisninger til danske forhold finder man ikke i bogen. Når det drejer sig om erfaring med fårehold til renholdelse af kulturer henvises til, at dette med succes er sket ved hjælp af shropshire får i Danmark i flere år.

Sprøjtegifte

Efter at have læst afsnittet om, hvorledes anvendelse af sprøjtegifte reguleres i Tyskland, er der ikke overladt meget til kreativiteten. En meget streng og regelret ramme, indenfor hvilken også juletræsproducenter må holde sig, selvom de ikke nævnes specielt i de tyske regler.

Når det tages i betragtning at bogen er skrevet i 1993, er det mere klart, end det i hvert fald var kendt i Danmark på daværende tidspunkt, at heller ikke i Tyskland er den kemiske industri i Tyskland parat til at ofre store summer på godkendelse af et kemisk middel. Også i Tyskland anser man den potentielle

afsætning til juletrædyrkere for at være for beskedent.

Renholdelse af kulturen nævnes i øvrigt som en forudsætning for at undgå dannelse af et mikroklima, som foretrækkes af spindemider.

Skader fra sprøjtemidler

For den som har interesse i en videnskabelig udredning af skadefaktorer og skadebekæmpelse, kan der være nogle spændende og i øvrigt meget udviklede betragtninger.

En af bogens hovedforfattere er professor Jürgen Matschke, som deltog i Pyntegrøntsektionens årsmøde i 1994.

I et 19 sider langt kapitel, plus 2 sider literaturhenvisninger, gennemgås teorier om, hvordan belastning med udefrakommende stoffer under enhver form, ikke mindst herbicider, påvirker knopdannelsen og hermed væksten negativt.

Selvsagt besvares der ikke spørgsmål i retning af, hvad skal vi så gøre rent sprøjtemæssigt, når oven i købet Round up - ifølge Matschke - skader vore træer.

De nyeste resultater fra danske forsøg med bekæmpelsesmidler, som er gengivet i Videnbladene fra FSL, omtaler ikke disse tyske iagttagelser vedrørende langsigtede ophobningsskader. Ligeledes er der ikke i FSL's pyntegrøntforsøg noget der tyder på at sådanne skader forekommer i NGR, selv efter 4 års gentagen oversprøjtning med Round up.

Bogen afsluttes med et kapitel om økonomiske holdepunkter ved anlæg af en juletræskultur samt et om høst, tilrettelægning og markedsføring. Begge afsnit er i sagens natur ikke umiddelbart et fornyende bidrag for den professionelle juletræedyrker.

Afslutning

Efter læsning af bogen vil jeg som hovedkonklusion sige, at der ved læsningen genopfriskes en række problemstillinger, hvor man med tvivlens skeptiske holdning vel altid får et udbytte ved en fornyet, højt faglig diskussion.

Litteratur: Anbau von Weihnachtsbäumen. 2. udgave 1994. 100 sider, ill., delvist i farver, A5-format. I serien „Beiträge zur Sache“ nr. 44/94. Udgivet af Landwirtschaftskammer Westfalen-Lippe. Sælges af Landwirtschaftsverlag GmbH, Hülsebrockstrasse 2, D-48165 Münster-Hiltrup, tlf. 00 49 2501 80 11 77. Pris: 20 DEM.